



HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 17 december 2025

Mål nr
T 1989-24

PARTER

Klagande

Chantelle SA, 562 053 694
8–10 Rue de Provigny
94230 Cachan
Frankrike

Ombud: Advokaterna N.A. och H.M.

Motpart

Twilfit AB, 556645-9763
Box 1153
131 26 Nacka Strand

Ombud: Advokat D.J. och juristen A.S.

SAKEN

Skadestånd

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts dom 2024-02-15 i mål T 7782-22

DOMSLUT

Högsta domstolen fastställer hovrättens domslut.

Högsta domstolen förpliktar Chantelle SA att ersätta Twilfit AB för rättegångskostnad i Högsta domstolen med 550 000 kr för ombudsarvode och ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Chantelle SA har i första hand yrkat att Högsta domstolen ska undanröja hovrättens dom och återförvisa målet till hovrätten för förnyad handläggning. I andra hand har Chantelle begärt att Högsta domstolen ska ändra hovrättens dom och bifalla yrkandet om ersättning för utebliven vinst, dvs. förplikta Twilfit AB att till Chantelle betala 11 110 286 kr samt ränta. Chantelle har vidare yrkat att Högsta domstolen ska förplikta Twilfit att ersätta Chantelle för rättegångskostnader i tingsrätten och hovrätten.

Twilfit har motsatt sig ändring av hovrättens dom.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Högsta domstolen.

DOMSKÄL**Bakgrund**

1. Chantelle är ett franskt bolag som bedriver verksamhet inom utveckling, tillverkning och försäljning av bland annat damunderkläder. Bolaget är verksamt över hela världen.

2. Twilfit är en svensk modekedja med inriktning på försäljning av underkläder, badkläder, nattkläder och motsvarande. Twilfit har ett femtiotal butiker runt om i Sverige samt bedriver e-handelsverksamhet.

3. I slutet av 2018 ingick Chantelle och Twilfit ett s.k. konsignationsavtal som reglerade formerna för Twilfits försäljning av Chantelles produkter. Fram till dess hade parternas relation sett ut så att Twilfit köpte in produkter från Chantelle som sedan såldes i Twilfits butiker och e-handel. Konsignationsavtalet innebar att Twilfit inte längre skulle köpa in Chantelles produkter. I stället skulle produkterna placeras i Twilfits butiker av Chantelle och Twilfit skulle sälja dem vidare till kund direkt från Chantelle. Avtalet reglerade bland annat hur produkterna skulle exponeras i butikerna. Det började löpa från och med den 1 februari 2019 och hade en ömsesidig uppsägningstid om sex månader.

4. Under hösten 2019 fram till början av året därpå genomgick Twilfit en företagsrekonstruktion som avslutades med att ackord fastställdes för Twilfits betalningsskyldighet. I samband med detta förvärvade den danska underklädeskedjan Change of Scandinavia samtliga aktier i Twilfit. Affären slutfördes i april 2020.

5. Våren 2020 spred sig covid-19-pandemin i Europa. I många av EU:s medlemsstater innebar det perioder av nedstängning av samhället helt eller delvis, ofta kombinerat med olika typer av utgångsförbud. I mitten av mars 2020 meddelade Chantelle att företagets lager hade stängt på grund av pandemin och att det inte var möjligt att leverera produkter till Twilfit. Kort därefter bad Chantelle om att en del av bolagets produkter hos Twilfit skulle packas ned och sändas till Chantelle med syftet att Chantelle skulle kunna bygga upp ett eget externt lager i Sverige för att kunna fortsätta sin verksamhet trots pandemin. Sedan Twilfit hade motsatt sig önskemålet träffade parterna den 1 april 2020 ett avtal enligt vilket hälften av

produkterna skulle finnas kvar hos Twilfit medan resten skulle hämtas av Chantelle.

6. I slutet av april 2020 skickade Twilfit ett brev enligt vilket konsignationsavtalet sades upp med 30 dagars uppsägningstid. Twilfit hade även på olika sätt tillkännagett att bolaget önskade ändra inriktning på verksamheten så att försäljningen skulle inriktas på produkter som Change of Scandinavia producerade. Chantelle bestred att Twilfit hade rätt att säga upp avtalet med så kort uppsägningstid, vilket Twilfit accepterade. Parterna förde därefter en diskussion om att avsluta avtalet men kunde inte enas om villkoren för detta. Konsignationsavtalet fortsatte att gälla.

7. I juni 2020 meddelade Twilfit att bolaget hade slutat att sälja Chantelles produkter eftersom Chantelle under våren inte hade förmått leverera ett tillräckligt stort antal produkter. Chantelle skickade i sin tur en skriftlig uppmaning till Twilfit att rätta sig efter avtalet, alltså fortsätta sälja bolagets produkter, samt upplyste att Chantelle i annat fall skulle häva avtalet. Någon rättelse skedde inte och den 20 juli 2020 hävde Chantelle avtalet.

8. Chantelle väckte talan i tingsrätten och begärde ersättning för utebliven vinst. Grunden för talan var att Twilfit var skyldigt att betala ersättning till Chantelle eftersom bolaget åsidosatt sina avtalsåtaganden när det slutade sälja Chantelles produkter. Yrkandet avseende utebliven vinst baserades på en skadeberäkning utförd av bolagets egen personal. I kalkylen hade gjorts antaganden kring hur många produkter som skulle ha sålts under skadeperioden utifrån Twilfits tidigare försäljning av Chantelles produkter och en jämförelse med offentliga data för den generella försäljningsutvecklingen i fysiska butiker och deras e-handel, det s.k. stilindexet.

9. Twilfit bestred yrkandet om ersättning för utebliven vinst, men vitsordade den angivna estimerade omsättningen avseende Chantelles produkter under den period som ersättning begärdes för, dock endast under förutsättning att Chantelle skulle ha fortsatt leverera produkter, vilket Twilfit bestred att Chantelle skulle ha gjort. Vidare vitsordade Twilfit hur omsättningen skulle ha fördelats mellan parterna, men inte vilka kostnader som Chantelle skulle ha haft för produkterna eftersom Twilfit menade att det saknades underlag i denna del.

10. Tingsrätten kom fram till att Twilfit hade begått ett väsentligt avtalsbrott, att Chantelles hävning av avtalet varit befogad samt att Chantelle hade rätt till skadestånd för utebliven vinst. Tingsrätten tillerkände Chantelle ett skadeståndsbelopp om tre miljoner kronor, bestämt efter en skälighetsbedömning enligt 35 kap. 5 § rättegångsbalken.

11. Hovrätten har gjort samma bedömning som tingsrätten i fråga om avtalsbrottet och rätten till hävning samt rörande att Chantelle till följd av detta i och för sig har rätt till skadestånd för utebliven vinst. Hovrätten har dock ansett att det inte föreligger förutsättningar att uppskatta ett skäligt skadestånd med tillämpning av 35 kap. 5 § rättegångsbalken och har ogillat käromålet eftersom Chantelle inte har bevisat skadans storlek.

Parternas talan i Högsta domstolen

12. Chantelle har angett att de grundläggande antaganden som bolagets skadeutredning bygger på, dvs. den estimerade omsättningen och fördelningen av den, är ostridiga. Genom att hovrätten i strid med 35 kap. 3 § rättegångsbalken har lagt bevisbördan för dessa omständigheter på Chantelle har domstolen, enligt bolaget, gått utanför den ram som parterna har uppställt för processen. Under alla förhållanden är 35 kap. 5 § tillämplig eftersom det är fråga om ett anspråk på utebliven vinst som med

nödvändighet grundas i ett hypotetiskt förlopp, vilket inte är möjligt att bevisa fullt ut.

13. Twilfit har framhållit att skadeberäkningen, inbegripet den hypotetiska omsättningen, inte har varit ovillkorligt erkänd av bolaget. Twilfits vitsordande tar sikte på ett enskilt moment i försäljningsledet, nämligen hur stor försäljning till slutkunder som hade kunnat uppnås i butikerna under antagandet av att fortsatta leveranser skulle ha skett. Eftersom Chantelle inte har visat att villkoret för vitsordandet varit uppfyllt, dvs. att bolaget skulle ha levererat produkter under skadeperioden, är skadeberäkningen i sin helhet förnekad av Twilfit och omfattas således av Chantelles bevisbörda. Eftersom Chantelle har brustit i sin bevisföring är 35 kap. 5 § rättegångsbalken inte tillämplig.

Vad målet rör

14. Målet i Högsta domstolen rör främst skadestånd för utebliven vinst vid avtalsbrott, särskilt bestämmande av skadans storlek. En fråga är om det finns förutsättningar att tillämpa bevislätnadsregeln i 35 kap. 5 § första meningen rättegångsbalken enligt vilken rätten, om det är fråga om uppskattning av en inträffad skada och full bevisning om skadan inte alls eller endast med svårighet kan föras, får uppskatta skadan till skäligt belopp. En annan fråga rör hur bedömningen ska göras av om vissa omständigheter i målet varit erkända av en part på ett sådant sätt att de enligt 35 kap. 3 § första stycket rättegångsbalken ska gälla mot den parten.

Skadestånd vid kontraktsbrott

15. Den som drabbas av ett avtalsbrott har rätt till skadestånd som, sammantaget med andra påföljder, ska försätta parten i samma ekonomiska läge som om avtalet hade fullföljts (det positiva kontraktsintresset). Det innefattar bland annat rätt till ersättning för utebliven vinst. (Jfr 67 §

köplagen som ger uttryck för allmänna kontraktsrättsliga principer avseende skadeståndets omfattning vid kontraktsbrott.)

16. Precis som i fråga om utomobligatoriskt skadestånd finns det vid bestämmande av skadestånd för utebliven vinst i kontraktsförhållanden ofta skäl att utgå från differensprincipen. Beräkningen av skadan utgår då från en jämförelse mellan ett verkligt händelseförlopp och ett hypotetiskt händelseförlopp. I den mån skadeföljderna är ersättningsgilla ska de värderas. Det som ska beaktas är bland annat adekvanskravet och skadebegränsningsskyldigheten. Det belopp som framkommer genom beräkningarna utgör skadeståndsbeloppet. (Jfr ”Multitotal” NJA 2017 s. 9 p. 48.)

Bevisbörda och beviskrav avseende utebliven vinst

17. Som huvudregel har den som påstår sig vara skadelidande bevisbördan för både förekomsten och omfattningen av en skada samt för det orsakssamband som skadeståndstalan grundas på. Utgångspunkten är att det beviskrav som normalt gäller i tvistemål ska tillämpas även i fråga om skadeståndsansvar. Vilka krav som närmare ska ställas på bevisningens styrka kan emellertid variera, främst beroende på vilka möjligheter respektive part har att säkra bevisning. (Se t.ex. ”Multitotal” p. 49, ”Flyttstädningen” NJA 2024 s. 369 p. 23 och ”Gruppens ramavtal” Högsta domstolens dom den 27 augusti 2025 i mål T 6154-24 p. 19.)

18. När differensmetoden används för att bestämma skadestånd för utebliven vinst ingår ett hypotetiskt led. Den kritiska frågan är vad som skulle ha inträffat om kontraktsbrottet inte hade förekommit. Den skadelidandes bevisbörda innebär i den delen att han eller hon har att bevisa de omständigheter som ska vara underlag för antaganden om en möjlig händelseutveckling. Att utifrån dessa omständigheter avgöra vad som hade varit en trolig utveckling om kontraktsbrottet inte hade skett är inte en

bevisfråga, utan i stället en bedömningsfråga för domstolen. (Jfr ”Multitotal” p. 50 och beträffande likartade resonemang rörande skälighetsbedömning ”Gropen i gatan” NJA 2006 s. 367 och ”Multitotal” p. 54, respektive värdering av rörelse ”Sjukhuscaféet” NJA 2017 s. 261 p. 15 och ”Gruppens ramavtal” p. 20.)

19. Det förhållandet att det ingår ett hypotetiskt led i bedömningen utgör alltså inte i sig anledning att sänka beviskravet från det som normalt gäller i tvistemål för omfattningen av skada i form av utebliven vinst. Den skadelidande ska som utgångspunkt bevisa de omständigheter som utgör underlag för antaganden om en möjlig händelseutveckling. Det utesluter inte att det kan finnas fall när det typiskt sett är förenat med stora svårigheter att förebringa bevisning om de omständigheter som ska ligga till grund för bedömningen av det troliga hypotetiska förloppet. I sådana fall kan det i vissa situationer finnas skäl att lindra beviskravet avseende den uteblivna vinstens storlek. (Jfr ”Multitotal” p. 52.)

20. När bedömningen av det hypotetiska händelseförloppet görs är utgångspunkten läget omedelbart före den skadegörande händelsen, exempelvis ett kontraktsbrott. Om en näringsidkare vid den tidpunkten drev en vinstgivande verksamhet i det hänseende som är aktuellt, utgör detta i sig ett starkt stöd för att så skulle fortsatt ha varit fallet, åtminstone under en medellång tid framåt. Omständigheterna kan dock variera och prövningen måste göras utifrån förhållandena i det enskilda fallet. (Jfr Lars Heuman, Bevisbörda och beviskrav i tvistemål, 2 uppl. 2022, s. 572 ff.)

Bevislätnadsregeln i 35 kap. 5 § första meningen rättegångsbalken

21. Om full bevisning om en inträffad skada inte alls eller endast med svårighet kan föras, får rätten enligt 35 kap. 5 § första meningen rättegångsbalken uppskatta skadan till ett skäligt belopp. En förutsättning för regelns tillämpning är att den skadelidande har lagt fram den utredning

som skäligen kan åstadkommas. (Se NJA II 1943 s. 449, "Formsprutarna" NJA 2005 s. 180, "Multitotal" p. 52 och "Flyttstädningen" p. 24.)

22. Bestämmelsen är alltså inte en ersättningsregel som innebär att domstolen kan uppskatta skadan till ett skäligt belopp om utredningen kring skadan är bristfällig. Det är i stället en bevislätnadsregel som bara kan tillämpas om parten har lagt fram den utredning som rimligen kan begäras. (Se "Multitotal" p. 53.)

23. Ett genom rättspraxis sänkt beviskrav (se p. 19) kommer endast i fråga om de bevissvårigheter som föreligger har en generell karaktär. Det krävs alltså att en annan skadelidande i motsvarande situation också skulle ha haft svårt att prestera full bevisning. Även för bevislätnadsregeln i 35 kap. 5 § första meningen gäller att den endast kan tillämpas om den skadelidandes svårigheter att prestera full bevisning är generella för bevissituationen. (Se "Multitotal" p. 54.)

24. En tillämpning av regeln i 35 kap. 5 § första meningen skiljer sig således inte i något kvalitativt hänseende från fall när beviskravet sänks genom rättspraxis. Orden full bevisning i paragrafen måste förstås så att därmed avses bevisning av en styrka som når upp till det beviskrav som normalt gäller i den aktuella typen av tvistemål.

Erkännande av omständighet i rättegång

25. Om en part i ett dispositiv tvistemål erkänner en viss omständighet, ska vad parten har erkänt gälla mot honom eller henne. Med erkännande avses enligt förarbetena en parts vidgående av att en för parten ofördelaktig faktisk omständighet föreligger. Följden av ett erkännande är att parten godtar att omständigheten läggs till grund för domen i målet. Bevisning rörande den erkända omständigheten är därmed överflödig. (Se 35 kap. 3 § första stycket rättegångsbalken och NJA II 1943 s. 447.)

26. I lagtexten preciseras inte vad som avses med omständighet. Enligt förarbetena ska det vara fråga om en faktisk omständighet (se NJA II 1943 s. 447). Bestämmelsen har främst en processekonomisk funktion. Genom att parterna kommer överens om att vissa fakta har förelegat kan kostsamma utredningsåtgärder begränsas, samtidigt som parterna kan erhålla ett slutligt avgörande tidigare. Det processekonomiska syftet uppnås bäst om ordet omständighet tolkas så att det avser varje konkret sakförhållande som är av relevans i målet, oavsett om det är fråga om ett rättsfaktum eller ett bevisfaktum.

27. När bestämmelsen infördes diskuterades om det borde föreskrivas att en omständighet som inte bestritts som regel skulle anses som erkänd. Det ansågs dock finnas vägande skäl mot en sådan lösning. I stället borde rätten få pröva fritt när en underlåtenhet att bestrida kan anses innebära ett erkännande. Även när ett erkännande återkallas ska rätten pröva vad detta har för bevisverkan. (Se 35 kap. 3 § första stycket andra meningen rättegångsbalken och NJA II 1943 s. 447 f.)

28. För att betraktas som ett erkännande måste det klart framgå att parten inte motsätter sig att omständigheten läggs till grund för domen. Att en part i ett tvistemål inte invänder mot ett av motparten åberopat påstående är som berörts normalt inte detsamma som att den parten accepterar påståendet i processen. Situationen kan emellertid vara sådan att det utifrån partens agerande får anses stå klart att en underlåtenhet att uttryckligen invända mot ett påstående måste uppfattas som ett accepterande av påståendet, dvs. som ett erkännande. (Jfr ”Revisionsbyråns uppdrag?” NJA 2010 s. 643 p. 6.)

29. Enligt 35 kap. 4 § rättegångsbalken gäller att om en part underlåter att enligt rättens beslut besvara för utredningen framställd fråga ska rätten pröva vilken verkan som bevis den underlåtenheten har. Prövningen ska göras med hänsyn till allt som har förekommit.

30. Att tolka in ett erkännande av en omständighet i en parts agerande måste göras med stor försiktighet. Detta gäller särskilt om någon fråga enligt 35 kap. 4 § rättegångsbalken inte har ställts. Det lämpliga hanteringssättet om det inte är tydligt om en omständighet har erkänts eller inte är att rätten genom materiell processledning utreder den berörda partens inställning.

Bedömningen i detta fall

Det har inte förekommit något rättegångsfel i hovrätten

31. Enligt tingsrättens dom har Twilfits vitsordande av antagandet om hur många produkter som skulle ha kunnat säljas under skadeperioden varit villkorat av att Chantelle skulle ha fortsatt leverera produkter, vilket Twilfit bestred. Det fanns alltså inte något uttryckligt eller underförstått ovillkorligt erkännande från Twilfit i denna del.

32. Hovrätten har kommit fram till att Twilfit inte bevisat sitt påstående att Chantelle begått avtalsbrott genom att inte leverera något under våren 2020. Denna slutsats har baserats på att det inte varit utrett att situationen var sådan att Chantelle behövde leverera produkter under april och maj 2020. Det ligger inte i hovrättens bedömning att det har varit utrett att Chantelle skulle ha fortsatt leverera produkter under skadeperioden den 10 juni 2020–20 januari 2021. Tvärtom följer av hovrättens dom att villkoret för Twilfits vitsordande av omsättningen inte uppfyllts. Under de förhållandena fanns det inget vitsordande i den delen.

33. Hovrätten har alltså inte lagt bevisbördan för ostridiga omständigheter på Chantelle. Det saknas därför skäl att undanröja domen och återförvisa målet till hovrätten.

Twilfits avtalsbrott och skadeståndsskyldighet för utebliven vinst

34. Högsta domstolen ansluter sig till hovrättens bedömning i fråga om att Twilfit bröt mot parternas avtal när bolaget i juni 2020 slutade att sälja Chantelles produkter, att avtalsbrottet var väsentligt och att Chantelles hävning av avtalet därför var befogad samt att Chantelle i och för sig är berättigat till skadestånd motsvarande det positiva kontraktsintresset, innefattande ersättning för utebliven vinst.

Chantelle har inte bevisat sin skada

35. Det är tydligt att Twilfits avtalsbrott har medfört en adekvat skada i form av utebliven vinst för Chantelle; åtminstone några av de produkter som Twilfit hade i sitt lager vid hävningstidpunkten borde ha kunnat säljas. Frågan är hur många produkter som skulle ha sålts och hur stor vinst Chantelle faktiskt har gått miste om till följd av Twilfits avtalsbrott.

36. Det är Chantelle som har bevisbördan för omfattningen av den skada som bolaget lidit (se p. 17). Det innefattar att bevisa att bolaget skulle ha fortsatt leverera produkter i påstådd omfattning under skadeperioden.

37. Utgångspunkten för bedömningen av utebliven vinst är situationen omedelbart före kontraktsbrottet (se p. 20), vilket i detta fall innebär förhållandena under våren 2020 fram till juni det året. Läget var under den perioden speciellt, bland annat beroende på covid-19-pandemin. Av utredningen framgår att Chantelle – efter överenskommelse mellan parterna – i början av april 2020 fick tillbaka knappt hälften av de produkter som då fanns hos Twilfit och att Chantelle därefter inte alls fyllde på lagret hos Twilfit. Om kontraktsbrottet hade inträffat före den utvecklingen hade det funnits ett starkt stöd för att Chantelle, åtminstone under medellång tid, skulle ha fortsatt leverera på det sätt som skedde exempelvis under hösten

2019. Som läget hade utvecklat sig under våren 2020 går det emellertid inte att i detta fall dra några sådana slutsatser.

38. Den enda bevisning i målet som i någon mån kan sägas röra frågan om Chantelle skulle ha fortsatt leverera produkter till Twilfit under skadeperioden är vissa sifferuppgifter rörande Åhléns försäljning av Chantelles produkter under samma period. Siffrorna ingår i det underlag rörande beräkningen av utebliven vinst som tagits fram av personal hos Chantelle. Den bevisningen är inte tillräcklig för att medge slutsatsen att bolaget skulle ha kunnat leverera produkter till Twilfit i påstådd omfattning under aktuell period. Oavsett hur det förhållit sig med Chantelles avsikter iden delen har den förutsättning som Twilfit ställt upp för sitt vitsordande avseende vilken omsättning som hade kunnat uppnås under relevant period inte uppfyllts.

39. Som nämnts har den skadeberäkning som Chantelle åberopat som grund för bedömningen av skadeståndets storlek upprättats av bolagets egen personal. Det har inte presenterats något skriftligt underlag som ger stöd för att kalkylen har granskats och godkänts av någon utomstående. Inte heller har det åberopats någon skriftlig bevisning som verifierar de uppgifter som bolagets egen uppskattning baserats på. Utredningen kan inte ensam läggas till grund för en säker slutsats om hur stor skada Twilfits avtalsbrott orsakat.

40. Att det ingår ett hypotetiskt led i bedömningen av den uteblivna vinsten utgör inte i sig anledning att sänka beviskravet från det som normalt gäller i tvistemål (se p. 19).

41. Det finns flera exempel på underlag som Chantelle hade kunnat presentera för att visa att de grundläggande antaganden som bolagets beräkning av skadeståndets storlek bygger på stämmer. Ett exempel är ett revisorsintyg eller förhör med bolagets revisorer. Ett annat exempel är fakturor från leverantörer och fraktbolag.

42. Inget i målet tyder på att information av nu aktuellt slag skulle ha varit svår att lägga fram. Tvärtom talar det faktum att Chantelle i tingsrätten kort inpå huvudförhandlingen åberopade bland annat ett revisorsintyg, vilket avvisades då det åberopats för sent och utan giltig ursäkt, för att det varit fullt möjligt att ge in ytterligare bevisning.

43. När det gäller de omständigheter som ska ligga till grund för bedömningen av det hypotetiska ledet i skadeberäkningen finns det sammanfattningsvis inget som talar för att bevissvårigheterna typiskt sett skulle vara så stora att det finns anledning att sänka beviskravet, vare sig med tillämpning av bevislätnadsregeln i 35 kap. 5 § första meningen rättegångsbalken eller på annan grund. Till det kommer att Chantelle inte har lagt fram den utredning som skäligen kan begäras, vilket i sig medför att en tillämpning av regeln i rättegångsbalken inte aktualiseras.

44. Slutsatsen är att Chantelle inte har visat vad skadan uppgår till. Under sådana omständigheter kan bolagets talan inte bifallas vare sig helt eller delvis. Hovrättens domslut ska alltså fastställas.

Rättegångskostnader

45. Twilfit är vinnande part. Chantelle ska därför ersätta bolaget för rättegångskostnad i Högsta domstolen. Det yrkade beloppet är skäligt.

I avgörandet har deltagit justitieråden Anders Eka, Dag Mattsson, Per Classon, Malin Bonthron (referent) och Stefan Reimer.
Föredragande har varit justitiesekreteraren Matilda Willaume.